

»...alt, hvad der ånder, pris HERREN: Halleluja!« (Salme 150,6)

Guds hemmelighed, Kristus

Jeg husker endnu så mange år efter, da fru Karen Harhoff sagde, nærmest for sig selv: »Hvor har han dog lidt!« Det var ved påsketid – jeg mener, det var i 1937.

De få ord bed sig fast i min sjæl og har siden været uafrystelige. Nu siger de mig mere, end da hun sagde det med stille røst for så mange år siden.

Hun tog os med ind til pastor Fjord Christensens forkyndelse i Teknologisk Instituts store sal. Søndag efter søndag forkyndte han Kristus og det som korsfæstet. En vinter talte han kun ud fra Gal. 2,20. Jeg fornemmer den dag i dag den mærkbare stilhed, der herskede i salen under hans forkyndelse.

Da Gud i 1949 kaldte mig til Ordets tjeneste, blev ordet om Kristus og det som korsfæstet også for mig det altafgørende og altbeherskende, evigt udtømmelige ord.

Hvor har Han lidt!

Stilheden og Åndens kraft hersker over ordet om Kristi lidelser. Herren udpenslede dem ikke. Han brugte, så vidt jeg husker, kun eet biord for at beskrive dem: »Menneskesønnen skal lide *meget*.« Det lyder i de tre første evangelier, men i Johannes-evangeliet lyder ordet »lide« ikke i forbindelse med Ham. Her sammenfatter han sin død på korset og sin opstandelse i dette: »Jeg går til Faderen« (16,28).

Denne tavshed er talende. Den forkyn-der, at Jesu lidelser er usammenlignelige med alle andre lidelser.

Vore oversættere forsøgte i den gamle oversættelse at tydeliggøre Jesu lidelse ved at tilføje ordet »ondt« til dem (Matt. 16,21 og 17,12), men det ord står ikke i grundteksten. Hans lidelser indbefattede, at han blev *vraget* og *forkastet* af mennesker og til sidst *pisket*, *tornekronet* og *korsfæstet*. Men intet af dette, hvor forfærdelige smerter det end påførte ham, udpensles.

Kristi lidelser er på en gang åbenbare og uudgrundelige. De er Guds lidelser, og dem kan intet menneske sætte sig ind i. »Gud var i Kristus og forligte verden med sig selv.«

Ordet »kærlighed« kender alle. Men Guds kærlighed, som han åbenbarer i sin lidende Søn, hvem fatter den?

Men, ufatteligt for vor tanke, her på korset åbenbarer Gud samtidig sin vrede. »Min Gud, min Gud,« lød det fra hans lidende søn, »hvorfor har du forladt mig?«

Her på vor korsfæstede Frelser og Herre åbenbares det for enhver af os, hvad

synd er i Guds øjne. Intet i vort liv er forfærdeligere end vor synd både i betydning af vantro og i betydning af overtrædelser, undladelser, onde tanker og selviske motiver.

Med Kristus korsfæstet og døende for mig og dig, fatter vi, at syndstilgivelse ikke var en let og hurtigt overstået sag for Gud. Syndernes forladelse er alt andet end en selvfølge.

Måske skal enhver af os ned på sit nulpunkt, hvor han siger som Josefs brødre, da de kastede sig til jorden for ham i forfærdelse over dem selv: »Hvad skal vi *svare* min herre, hvad skal vi *sige*, og hvorledes skal vi *retfærdiggøre* os« (1. Mos. 44,16). Der lærte de sig selv og Guds guddommelige frelse at kende. De kom gennem den snævre port ind til et helt nyt liv.

Kristi død på korset var ikke i dybeste forstand en grusom henrettelse, det var Guds offer af sig selv ved sin Søn, den elskede. Gud bragte det slagtoffer, der sone-ede verdens synd og skaffede den bort, og Guds offerlam var hans Søn, den enbårne og elskede.

Hvad fru Harhoff i sin tid sagde nærmest for sig selv, siger enhver, der er grebet af Kristus – mere formår intet menneske at sige. End ikke apostlene, der havde været vidner til Jesu lidelser, udpenslede dem. De åbenbarede, *hvad Kristus fuldbrogede* på sit kors, men hertil anvender de også få ord. Jeg citerede ovenfor 2. Kor. 5,19. Hvem kan udtømme, hvad Paulus her siger med så få ord?

Forkyndelsen

Ordet om Kristus og det som korsfæstet er evangeliets centrale og altomfattende budskab. Derfor ville apostelen Paulus ikke vide af andet (1. Kor. 2,2).

Det betyder, at alt, hvad Paulus skrev i sine breve, kun forstås ret, når det belyses af Kristi kors.

Han skrev f. eks. meget om nådegaverne, om mandens og kvindens stilling, om menighedens orden, og han rettede mange formaninger til dem (og os), men alt dette bliver lov, når det forkyndes som selvstændige sandheder. Da bliver det appeller og udfordringer, som nok kan bibelsk begrundes, men som ikke er evangelisk begrundet, der ikke er behersket af den korsfæstede, der lovisk og fremføres derfor med kødelig og overtalende kraft. Den virker, at nogle gør, som der bliver sagt, men af frygt, uden at hjertet er med, eller i kødelig be-

gejstring.

En følelsesladet forkyndelse af Kristus som korsfæstet fremkalder, hvad N.P. Wetterlund med rette advarede imod: tårer. Jesus sagde selv på vej ud til Golgata: »Græd ikke over mig, men græd over jer selv og jeres børn.«

Vi opnår intet af virkelig betydning, når vi får folk til at græde over alt det, Jesus led. Hverken det ene eller det andet oratoriske middel bør tages i anvendelse i forkyndelsen af Guds hemmelighed: Kristus. Det kan, som Paulus sagde, kun forkyndes med *de rette ord*, og dem må vi bede om. Man kan ikke uddannes dertil, hverken på et teologisk fakultet eller på en Bibelskole, hvor bibeltro de end måtte være. Man bliver aldrig specialist deri. Det kan kun forkyndes i Ånd og Sandhed, når vi ikke søger nogen vinding derved, slet ikke tilhængere, beundrere, proselyt-ter og »fremgang« for os selv, men taler »ud af et rent sind, ja, ud af Gud, i Kristus, for Guds åsyn« (2. Kor. 2,17).

Kristi død, begravelse og opstandelse er Guds fuldbrogede frelsesværk. Hvis Kristus ikke var opstanden, havde alle hans undere og alt, hvad han sagde, ja selv hans død ingen betydning haft for os. Men nu er de Ånd og Liv. Faderen »retfærdiggjorde« sin døde søn og hele hans gerning ved at oprejse ham fra de døde. Gud sagde JA og intet andet end JA til alt, hvad Jesus havde fuldbroget på sit kors.

»Burde Kristus ikke lide alt dette og så indgå til sin herlighed« (Luk. 24,26)

Øren at høre med

Ligesom ingen af sig selv kan forkynde Guds ord om hans korsfæstede og herliggjorte Søn, kan heller ingen høre det af sig selv. Hvordan får man øren, der kan høre?

Det er forkyndelsen af Kristus som korsfæstet medvirkende til, hvis den er, hvad Gud forstår ved forkyndelse, d.v.s. med de rette ord og med Guds kærlighed som det eneste motiv og derfor »af et rent sind, ja, ud af Gud, i Kristus, for Guds åsyn.« En sådan forkyndelse kan bringe et menneske til dets åndelige og moralske nulpunkt – men der kan Gud nyskabe ørene til at høre.

Når forkyndelse er noget andet, kan den medvirke til det sørgeligste af alt: folk hører om korset og tror de har »forstået« det – men deres hjerters øren er ikke blevet åbnet af Gud – de hører og hører og hører dog intet, ganske som mange hørte Herren uden at høre.

Forkyndelse er en ansvarsfuld sag.

Med fare for at virke trættende nævner jeg, hvad der har bedrøvet mig dybt, og hvad jeg har svært ved at forstå – hvordan kan nogen, der frygter Gud, lade ordet om korset, menighedens altomfattende frelses- og forløsningsord – ordet, der ene virker helligførelse, frigørelse og efterfølgelse – ordet, der bereder til regnskabsdagen – holder os vågne – uddyber den skjulte herlighed i tab, modgang og lidelser – hvordan kan nogen give rock og jazz og drama og lyseffekter nogensomhelst plads i forbindelse med Kristus?

Tillad mig at sige, at enhver, der gør det, vil selv (måske umærkeligt for ham selv, men desto farligere for ham) miste høresansen. Den skærpes ikke, men svækkes og ender med at godkende hvadsomhelst, blot Jesu navn nævnes i forbindelse dermed.

Drejer det sig om ledere i en forsamling, vil de også bære ansvaret for, at andre, måske især unge, mister høresansen, hvis de overhovedet har nogen.

Vejen er smal. Ordet om Kristus og det som korsfæstet gør den ikke bredere.

Denne verdens tidsånd

er og forbliver i alle sine ytringer og udslag den evige, uforanderlige Ånds fjende.

Den ånd er nært forbundet med her-

skeren over luftens rige, den antikristelige ånd, der fylder djævelen og enhver anti-kristelig person.

På korset angreb denne Guds-fjendske ånd vor døende Frelser med al sin grusomhed og med al sin klogskab: »Stig ned fra korset, så vil alle tro på dig og følge dig!«

Men vor Frelser besejrede ham og førte ham i sejrstog, fordi Han forblev i korsets dårskab, der er Guds visdom, og i korsets svaghed, der er Guds kraft.

Dermed frelste han os fra tidsånden, denne verdens ånd, der får os til at gøre, hvad kødet og *tankerne* vil – det kan måske sammenfattes således: kødet vil dybest set sin egen vilje, som så udgives for at være Guds vilje, og tankerne støtter kødet heri med »gode«, »fornuftige« argumenter, der ikke kan modsiges af andre kødelige tanker.

Alt dette frigjorde vor Frelser os fra med sit blod på korsets træ. Læs langsomt herom i Efes.2,1-3.

At lukke op for tidsånden fører altid, før eller senere, hen imod de direkte forførelser. En anden Jesus, hyldet i en anden ånd med rock og kødelig begejstring under en forkyndelse af »noget mere« end Jesus og det som korsfæstet er vore dages alvorlige fare.

Men korsets ord i korsets Ånd er frelsen derfra og været derimod. Således er det været om den evige glæde, der uddybes under trængsel for Kristi skyld.

Noget mere

Til sidst: var Kristi opstandelse alligevel ikke noget mere end hans død?

Nej, det er een og samme gerning. Kristus døde på et kors af træ som en forbandelse for os, men det var umuligt, at døden kunne holde ham, thi døden er syndens konsekvens, men Kristus kendte ikke til synd, og der fandtes ikke svig i hans mund. Hans opstandelse er det uimodsige-lige vidnesbyrd, som Gud aflægger om ham: »Han er mit offerlam – Han har fuldbyrdet den altomfattende frelse een gang for alle – den kunne kun blive til ved Hans død!«

Han blev korsfæstet i magtesløshed – men det viste sig, at denne magtesløshed var Guds kraft, hvormed han gjorde ham magtesløs, der har dødens væld, det er djævelen, og selv opstod fra de døde den tredje dag.

Hvilken Frelser og Herre, vi tilhører! Hvor har han dog lidt!

Herre, bevar os fra at bedrøve dig uden selv at blive bedrøvede!

Guds hemmelighed: kirken (menigheden)

Vi ved alle, hvad en organisation, en for-ening, en klub er, men ingen ved uden videre, hvad kirken, menigheden, er. Den er og har altid været et fremmedlegeme her på jorden.

Ligesom Den hellige Skrift anvender få ord for at beskrive Kristi lidelser, bruger den få ord for at beskrive hans lidelsers løn: menigheden. Paulus siger uden udførlig forklaring, at kirken er *Kristi legeme* (Efes. 1,21-22). Men Han er samtidig

hoved over alle ting

Kristus er hoved over alle mørkets magter, over djævelen og dæmonerne, over alle jordens riger, være sig stormagterne eller smårigerne, over enhver skabning, enhver situation – Han er med andre ord almægtig i en for os ufattelig betydning, thi Han ser alt på samme tid, er enhver nær på samme tid og gør alt, hvad Han vil, være sig i den usynlige eller den synlige verden.

Hvordan Han »ser ud«, kan kun siges billedligt. Det ene billede er, at Han også i sin herlighed på universets trone ser ud som et *lam, der er slagtet* (Åbenb. 5,6).

Det andet er, at Han ligner en menneskesøn, *hvis udseende er som solen*, når

den skinner i sin kraft (læs stille Johs. Åbenb. 1,12-17). Apostelen Johannes faldt på sit ansigt som en død, da han så sin Frelser og Herre, Ham, der er hoved over alle ting.

Mon Han trænger til vor tids »gode ideer« til at fremme hans sag? Mon Hans tanker ikke strækker til? Mon Hans veje fører til ringere resultater end verdens?

Han, der er hoved over alle ting, er sit legemes,

kirkenes hoved

Enhver, der er født ovenfra, født af Gud, har den ubegribelige ære at være et lem på dette legeme, som endnu ikke er en synlig virkelighed i verden, men snart bliver det.

Den visdom, menighedens hoved har, er ikke af denne verden, ej heller den almægtige kraft, han ejer. Menighedens helige og forunderlige kald er at lade Kristi visdom, der i verdens bedømmelse er dårskab, gælde og lade hans kraft, der fuld-kommes i svaghed, udfolde sig.

Kirken, menigheden tilhører med andre ord ikke sig selv, men Ham. Den er et fremmedelement i verden, foragtet, forfulgt og uønsket. Den er uforståelig for verden, fordi dens tanker er himmelhøjt

over verdens, så sandt dens tanker »naturligvis« er Hovedets tanker.

Jeg har skildret idealet, men er klar over, at ud af de syv menigheder, Herren vandrede imellem, var det kun to, der virkeliggjorde idealet, menigheden i *Smyrna* og menigheden i *Filadelfia* (Åbenb. 2,8-11 og 3,7-13). De »udmærkede sig« ved henholdsvis megen trængsel og fattigdom samt liden kraft.

Guds kirke kan som den guddommelige hemmelighed, den er, ikke forklares, så den kødelige forstand forstår den. Paulus beskriver den også med et andet forunderligt billede – den er

Guds bolig i Ånden

Det siger han i forbindelse med en anden guddommelig hemmelighed, som han blev kaldet til at åbenbare, nemlig denne, at Kristus ved sin død har nedbrudt alt det, der gør det umuligt for mennesker at for- enes. Han nævner skellet imellem hedninger og jøder. Det var så dybt rodfæstet, at en jøde ikke kunne spise sammen med en hedning p. gr. af spisereglerne. Vi kunne nævne skellet imellem kristne i almindelig forstand og muslimer. Der hersker fjendskab imellem dem. Men i Kristus er der

hverken jøde eller hedning, kristen eller muslim, alle er de *et nyt menneske* (se Efes. 2,14-18 og Gal. 3,28). Kristus har med sit blod stiftet fred imellem Gud og mennesker og imellem menneske og menneske.

Et nyt menneske, Kristi legeme med Ham som hoved, har vi dvælet lidt ved, men en Guds bolig er næsten endnu mere overvældende – ingen af delene bør forplumres og degraderes af vore egne tanker, som alle er nedefra og modsiger Gud.

Guds bolig er på samme tid færdig og under opbyggelse – uforståeligt for tanken (Efes. 2,19-22).

Menigheden er med andre ord *Guds tempel*, altid præget af, at HERREN er der.

Som intet menneske nogensinde bliver færdig med Kristi lidelser for så at »komme videre«, bliver ingen af os færdig med Kristi legeme, en Guds bolig i Ånden, Guds tempel. Mange ord derom hjælper næppe. Den rastløse menneskeånd får aldrig forbindelse med Guds hemmelighed. Også her må vi ned på vort nulpunkt, før vi kan indlevs i Guds hemmelighed, kirken.

Tilstanden i dag

Det bibelske ord »kirken« er degraderet til tusindvis af stenbygninger overalt i kristenheden, den ene mere pragtfuld end den anden i fuldkommen modstrid med Sandheden.

Ikke nok med det. Guds levendegjorte nyskabninger har også skilt sig fra hinanden i en mængde retninger, der alle har organiseret sig og således har markeret (forhåbentlig uden at vide, hvad de gjorde), at der ikke er enhed i Kristi legeme.

Man har misforstået sit kald. Vi er ikke kaldet til at stedfæste Guds menighed til nogen bygning af sten. Vi er heller ikke kaldet til at sikre den for os selv og vore efterkommere. Vi er slet ikke kaldet til magtkampe, strid og splid, men til at tjene hverandre i kærlighed, d.v.s. uden at søge noget for os selv. Vi er med andre ord kaldet til at opbygge, d.v.s. til hver for sig dagligt at komme til Ham, Den levende Sten og lade os opbygge som levende stene til Hans åndelige hus, til et helligt præsteskab, der bringer åndelige ofre, som ved Jesus Kristus er velbehagelige for Gud.

Vi er kaldet til noget helt nyt, der altid forbliver nyt og usædvanligt, men vi må formentlig alle erkende og bekende, at vi er kommet til kort.

Det meget hemmelighedsfulde

Hvad der sker med alt kirkeligt menneskeværk, er ikke vanskeligt at fatte: det for-

går.

Men det er ikke til at fatte, at hvad Gud har bygget, det nedbryder Han selv (Jerem. 45,4). Jesus var sandelig Guds tempel (Johs. 2,19-21). Det nedbrød Gud. Ganske vist var det ondskabens redskaber, der gjorde det, men det var Guds evige frelsesvilje, der dermed blev fuldbyrdet. Gud har bestemt sin kirke, Kristi legeme til samme »skæbne« som Hovedets, dens Frelasers og Herres!

Menigheden, som Gud bygger den, bør se til, at den ikke omgiver sig med så megen sikkerhed, at den ikke kan følge i Jesu spor. Det gjorde menigheden i Smyrna og menigheden i Filadelfia ikke. Og Paulus, han, som Gud kaldte til at åbenbare kirkens væsen og virke, efterlod et eksempel til efterfølgelse for enhver af os og for menigheden.

Bekvemmelighedskristendom eller?

En bekvemmelighedskirke er for Det nye Testamente noget utænkeligt. Det kan kirken kun blive, når den ophører med at være Guds bolig, bliver ven med verden, bolig for dens ånd og tanker.

Vi har alle en fornemmelse af, at det blæser op til storm over hele verden. Menigheden går svære tider med svære personlige afgørelser i møde. Det er menighedens Herre, Ham, der er hoved for enhver magt og myndighed og som tilmed er kirkens hoved, der nu vil rense sin menighed fra kødets tanker og veje, føre den ind på efterfølgelsens vej og således skænke den sejren på tilsvarende måde, som Kristus sejrede på.

I dag har lovløsheden stort set sejret i verden, og også i det, der kaldes kirken, har den sejret. Den har banet sig vej ved hjælp af tidsånden og synes nu at have fået fodfæste i enhver organiseret forsamling. Man kan udtrykke det således: Relativiteten har erobret alt for stor magt i forsamlingerne på bekostning af, at Sandheden ikke er relativ eller af relativ betydning.

Jeg har nævnt rock, dans, jazz, drama, lyseffekter – jeg kunne også nævne ægteskabet – er det helligt – er det livsvarigt og uopløseligt, eller – jeg kunne nævne samliv imellem ugifte (parforhold, som det kaldes) – samliv imellem to af samme køn – og hvad med »familieplanlægning« – er det Skaberen velbehageligt, eller – det er ikke spørgsmål, tidsånden og vor tids klogskab kan eller skal besvare – men Kristus både er og har svaret. Og Han, hvem ellers, er kirkens, menighedens hoved. Dermed kan vort personlige kald, der burde være vort fælles kald, beskrives med disse enkle ord: at holde fast ved Hovedet (Kol. 2,19).

At holde fast ved Ham, også når Han siger Nej til noget, vi har godkendt.

At holde fast ved Ham, også når Han fører os ad hidtil ukendte veje.

At holde fast ved Ham, også når det fører til tab – til spot – til (lad mig sige det sagte) at dele Hans lidelsers samfund.

Det er at opgive selvbestemmelsesretten og at underordne sig under Ham, der er hovedet over hele skabningen og i sin nåde har kaldet os til at være lemmer på Hans legeme, kirken, menigheden.

Det er for kød og blod så skjult, at kødet altid, også i sin kristelige dragt, vil modsige og modarbejde Gud og hans kirke.

Til sidst

Opbygningen af Kristi legeme kan kun ske i Sandhedens og Kærlighedens Ånd. Hvordan den er, ser vi tydeligst på vor Herre Jesus. Den er klarest beskrevet i 1. Kor. 13.

Jeg kender adskillige Guds børn, der i dyb sorg over verdsliggørelse af de organiserede kirkesamfund nu sidder ensomme sammen med nogle få ligesindede i deres hjem. De er formentlig forposten til husmenigheden, som vi finder i Det nye Testamente, og som nu er virkeliggørelsen af Guds menighed i det kommunistiske Kina, hvis magthavere ikke vil og næppe nogensinde vil ophøre med at forfølge den.

Kan være, mine dyrebare ensomme, svage, skrøbelige og »ubetydelige« venner rundt omkring i indland og udland er kirkens betydeligste tjenere i vor tid. Frugten af deres møje vil kommende slægter høste.

Dybt bedrøvet,
dybt i støvet
ligger brudt Din menighed.
Byg med rene
Livets stene
Du Dit hus i kærlighed!

Viljens hemmelighedsfulde plads

»Viljen ser vor Herre på,« synger Ingemann, men det er en sandhed med store modificationer. Det er sandere at sige: »Det fortabte menneske ser vor Frelser på«, og dermed sige, at viljen som en »del af« mennesket også er fortabt. Den er ikke en neutral, fri evne, som det fortabte menneske lykkeligvis ejer. Den fortabte vilje ved som regel ikke, at den er fortabt. Den ved måske, at det gode, den vil, formår den ikke at gøre – men der findes stærke personligheder, der både vil og kan gøre det, som de anser for det gode. Vi kalder dem for mennesker med en beundringsværdig karakter.

En sådan var *Saul fra Tarsus*. Han vil gøre Guds vilje, intet andet, og han gjorde det – og det viste sig, at hans gode og stærke vilje var lige så fortabt som han selv – ja, endnu værre: den »gode« vilje havde kun gjort det onde.

Men Jesus havde efter *sin egen frie og gode vilje* opsøgt den fortabte, »karakterfaste« og »beundringsværdige« synder, Saul fra Tarsus, og ført ham til det *nulpunkt*, hvor enhver fortabt synder, være sig kvinden, grebet i hor, røveren på korset eller den »pletfri« ugermingsmand, Saul fra Tarsus, hører hjemme overfor Gud den Almægtige.

Her i støvet som et intet, intet fremstammede Saul de to spørgsmål, som han blev holdt fast ved livet igennem: »Hvem er du, Herre?« og: »Hvad vil du, jeg skal gøre?«

Han forstod og glemte aldrig, at det står ikke til den, der vil, eller til den, der anstrenger sig, men ene og alene til Gud, der er barmhjertig.

Fra da af virkede Gud i ham både at ville og at virke, således at Hans gode vilje skete. Og Saulus kaldte sig derefter for »Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel«.

Forkyndelsens betydning

Paulus ville, som tidligere nævnt, ikke vide af andet end Jesus Kristus og det som korsfæstet.

Han vidste af egen dyrekøbte erfaring, at ethvert andet bibelsk ord kan det kødelige menneske gribe og give sig i kast med at gøre. Det gamle »gode« menneske vil gerne gøre Guds vilje, være med til noget »stort« og »betydningsfuldt«, blot det ikke ydmyges til jorden.

Det gamle, kødelige menneske vil gerne både ville og kunne og er ikke »bange for sig selv«, som Kierkegaard taler om. Det har en naturlig frimodighed og lyst til at tjene, men kender ikke den absolutte forskel imellem Guds tanker om at tjene

Ham og dets egne tanker derom. De to afgørende spørgsmål: »Hvem er du, Herre?« og: »Hvad vil Du, at jeg skal gøre?« er han, stort set, færdig med. Ordet om Kristus som korsfæstet har han jo hørt og »forstået«!

Paulus derimod jagede livet igennem efter at kende Jesus og få svar på, hvad der var Hans vilje. Det arbejdede han på med frygt og bæven således, som han påminder filipperne om (2,11-16).

Kan udfordringer og appeller føre så vidt, at de, der følger dem, kommer til at tjene Guds modstander, skønt de af hjertet vil tjene Herren? Jeg tør ikke svare på det, men det kan se sådan ud.

Vi har i Den hellige Skrift flere eksempler på at gøre det »rigtige«, som imidlertid viste sig at være det »forkerte«. Saul fra Tarsus er Det nye Testaments eksempel, Jobs tre venner Det gamle Testaments. De sagde intet andet end det rigtige, som imidlertid var så forkert, at det vakte Guds vrede, så Job måtte gå i forbøn for dem.

Værnet imod et kristenliv og en tjeneste, der bygger på menneskeviljen, er ordet om vor korsfæstede Frelser.

Der hænger Han! Peter havde lovet Ham, at om end alle andre fornægtede Ham, ville han aldrig gøre det, men hellere dø med Ham – og Peter mente det af hele sit hjerte og al sin kærlighed til Herren. Han vidste endnu ikke, at han ikke kunne bygge sin troskab på sin egen vilje – han kom til at forstå det og græd bitterligt – få mænd har grædt over sig selv som han, men mangfoldige trængte til det og trængte til det.

Jesus elskede Peter. Jesus ville frelse Peter. Jesus bad for Peter, at hans tro ikke skulle bryde sammen og forgå. Og Jesus bar Peters trælbandne »gode« vilje og al dens synd på sit legeme og frelste ham fra fordærvensens afgrund i ham selv.

Peters nulpunkt og Sauls nulpunkt blev Guds udgangspunkt, hvorfra han oprejste dem til at tilhøre Ham, kende Hans røst og lade Ham virke i dem både at ville og at tjene således, at Hans gode vilje skete med en kraft, som virker den dag i dag.

Den frelste vilje

Ingen af dem kom bort fra nulpunktet: »Hver stund vi lever, overgives vi til døden for Jesu skyld, for at også Jesu liv må blive åbenbaret i vort dødelige kød ... Det sker altsammen for jeres skyld, for at nåden, ved at nå til flere og flere, må vokse og forøge taksigelsen til Guds ære« (2. Kor. 4,11-16).

Deres tjeneste bestod i at være ligesom

Herren i denne verden (1. Johs. 4,17). Liv og tjeneste var (er) eet og det samme.

Det begynder vi at fatte, når Kristus males os for øje som korsfæstet. Ingen behøver at fortælle os det. Vi er rede til at rive vore egne øjne ud, hvis det kunne gavne Paulus. Opfordringer, udfordringer og appeller lyder ikke fra vor korsfæstede Herre. Men Hans kærlighed tvinger os, ikke imod vor vilje, thi i Hans nærhed er vor trælbandne, fortabte og kraftløse vilje blevet fri til med glæde at være som Han, følge Ham og gøre Hans vilje, som kun er god. Det har vi erfaret så dybt ind i vor sjæl, at det står skrevet i vort hjerte. Han elskede os, medens vi vandrede efter vor egen lyst og vilje, dyrkede os selv og vore egne planer, syndede og stod Ham imod – hans vilje var sandelig kun god imod os uretfærdige!

Den frigjorte viljes tjeneste er i en vis forstand spontan – ikke planlagt for åremål – ikke forberedt – men nu – i dag – af ganske hjerte, thi Kristi kærlighed er ikke blevet en selvfølge for os, et dogme, som vi kender – den er ny hver morgen.

For megen organisation, støtte, planlægning kan hindre den frigjorte viljes spontane kærlighedsudbrud i tjeneste, offer, selvfornægtelse og glad given over evne! Jeg har i mit lange liv ikke lært ret meget af berømtederne, men uendeligt meget af de »ubetydeligheder«, der, skjulte med Kristus i Gud, var som Han i denne verden, og hvis hele liv i stort og småt ikke var andet end tjeneste, d.v.s. kærlighedens gerninger.

Den sande frihed er den fuldkomne frihed, som kun ordet om Kristus som korsfæstet udvirker. Så snart noget »mere« forkyndes, går det som i Galatien, hvor man fandt på at vise sin villighed ved at gøre noget i egen kraft – noget, som tilsyneladende var bibelsk, for Bibelen taler jo om omskærelse og om lydighed – ja, men det var ikke bibelsk i Ånd og Sandhed, thi det gjorde Jesus og hans fuldbragte værk mindre og dem og deres gerninger og ofre større.

Den evangeliske frihed og den dertil svarende tjeneste er en daglig vandring i de gerninger, som Gud, men hverken jeg eller nogen anden, forud har lagt til rette for enhver af os. Den kan bestå i noget så uopsigtsvækkende som at række en Herrens discipel et bæger vand eller aflægge et besøg hos en enke og en faderløs (Jakob. 1,27).

Hermed er langt fra sagt, at Herren ikke kalder nogle til at give deres liv for Ham i det fremmede, på missionsmarken langt borte. Jeg glemmer aldrig den nor-

ske Kina-missionær frøken *Sofie Rømcke*, der var en levende åbenbaring af Kristi kærlighed, fred og glæde, så det lyste om hende, også da hun var en gammel, henrivende dame. Jeg glemmer heller ikke dr. *Kristoffer Fatland*, der næsten gik for langt i selvfornegetelse (hvis man af kærlighed til Herren og det kinesiske folk kan gå for langt!) og hans tapre, udholdende, glade hustru *Astrid*. Adskillige flere har gjort et uudslætteligt indtryk på mig. Nogle af mine gamle venner husker sikkert min hustrus morbroder, dr. *Lars Vitus* og hans elskelige *Lydia*. Det er vist nok den eneste gang, min første hustru, *Thyra*, græd, og jeg var lige ved det, da de efter nogle dages ophold hos os i Gammeltofts-

gade rejste hjem. Han var en kendt læge i Jønkøping, men rejste som 48-årig sammen med hustru og fem børn til Syd-Afrika, hvor de udførte en velsignet gerning i mange år. Da han havde »lyst« for os alle på Nyborg Strand i 1953, ikke fordi han var en fremragende forkynder, med fordi han var et levende vidne om Kristi kærlighed, udbrød *Chr. Ramild*, der var lige så frigjort fra sin egen vilje som *Lars Vitus*: »Du er en stor mand, dr. Vitus!« Man oplever utroligt meget herligt med Guds sande, uopstyltede, taknemmelige og strålende efterfølgere.

Mange andre kunne jeg nævne, men mon ikke de fleste har mødt et vidne om Kristi kærlighed, som de aldrig kan glem-

me. De er ikke blevet det ved mands vilje eller mands kraft, men fordi Gud ville det og gjorde dem til det. Deres tjeneste blev heller ikke fuldført ved kraft og styrke, men ved Guds Ånd i deres kraftesløshed. De undrede sig over, at de fik lov til så forunderlig en tjeneste og blev aldrig færdige med at glæde sig i Herren over hans ufattelige nåde imod dem.

Lad alt bryde sammen, blot vi får lov til at tjene Herren i den guddommelige kærligheds Ånd resten af vore dage! Thi at alt bryder sammen, betyder ikke, at Gud bryder sammen. Det betyder heller ikke, at vor frihed begrænses, men at den bliver større.

Mit vidnesbyrd om Kristent Fællesskab

Da jeg i februar 1949 indbød til Bibeltimer i vort hjem i Gammeltoftsgade 16 i København, anede jeg ikke, at det var Gud den Almægtige, der da begyndte noget helt nyt og usædvanligt. Jeg var fuldmægtig i centraladministrationen, havde mit daglige arbejde i Den røde Bygning på Slotsholmen og håbede på en vis karriere som embedsmand.

Ud fra dette nulpunkt voksede der i årets løb et åndeligt arbejde, som samlede hundredvis af mennesker fra alle samfundslag og fra mange ulige baggrunde.

Jeg blev kaldet til at forlade mit embede og befandt mig i noget, jeg ikke havde planlagt og som var en total overraskelse for mig og min hustru, for vore forældre og venner, for mine kollegaer i ministeriet og for offentligheden. Herren kaldte mig til noget, ingen anden gjorde eller var kaldet til. Jeg gik ind i et arbejde, som andre ikke havde grundlagt, fik ikke nogen ansættelse som præst eller indre-missionær eller noget lignende, havde intet lokale eller kirkebygning til min rådighed, ingen økonomisk garanti, ingen støttegruppe og overtog ikke noget fra nogen anden.

Jeg udlagde Skrifterne fra 1. Mosebog og fremeftter og oplevede lige fra begyndelsen, at mange blev vundet for Herren, andre blev fornyet i troen, glæden og håbet, og at andre blev vrede og rejste en kraftig modstand imod mig. Det stod mig fra begyndelsen klart, at dette arbejde ikke kunne og ikke skulle underlægges de sædvanlige arbejdsmetoder. Det var en vækelse, der ikke var planlagt eller forberedt eller understøttet af mennesker, en overraskelse ovenfra. Den skulle fortsætte på samme måde. Derfor skulle den ikke have økonomisk garanti af nogen art. Derfor optog vi aldrig nogen kollekt, appellerede aldrig til nogen om at støtte arbejdet og

søgte aldrig skattefordele for gaver til det. Den skulle ikke stedfæstes til nogen kirkebygning, men forblive i salig »usikkerhed« m.h.t., hvor vi skulle samles. Den skulle ikke organiseres som en frikirke, thi dem er der nok af, ligesom der er nok af stenkirker i vort land.

Vi skulle ikke sikre arbejdets fortsættelse på nogen måde, men stole på Herren. Han havde begyndt det. Han vil opretholde det, så længe han kendtes ved det. Vort kald er ikke at bevare vort liv, men at give det.

Da jeg i 1955 efter svære overvejelser på manges opfordring forstod, at vi nu også skulle samles om søndagene, blev der ikke ændret det mindste på de grundlæggende tros-overbevisninger, som Herren fra begyndelsen havde anvist. Alt dette står at læse i *Redegørelsen om Kristent Fællesskab* (udgivet 1967).

Vort kald var at lade os lede af Herren ved hans Ånd, ikke give tidsånden nogen indflydelse, men finde ny nåde hver dag til at følge vor Frelser, der siger: »Vil nogen tjene mig, han følge mig« (Johs. 12,26).

Lige fra begyndelsen blev dette kald angrebet udefra og indefra, så søvnløse nætter har været en del af det.

Til trods for eller på grund af angrebene blev kaldet endnu mere dyrebart, og Gud gav mange og uventede opmuntringer. En af disse opmuntringer var de årlige sommerstævner, der siden 1951 er afholdt på hotel Nyborg Strand bortset fra nogle få år, da vi holdt det i henholdsvis Kolding og Randers. Disse stævner samlede deltagere fra hele Skandinavien, fra Stor-Britanien, Tyskland, Svejts, m.v. Her gav Herren os en fornyet fællessang, som vistnok aldrig før var hørt i vore nordiske lande (bortset fra Færøerne) fordi den løf-

tede sig firstemmigt fra den store forsamling. *Kristne Sange* kaldte vi den nye sangbog, som samlede disse salmer og sange, så de er tilgængelige for alle.

Samtidig med dette og adskiltigt andet gav Gud mig allerede i 1947, da jeg endnu var tjenestemand, et venstrehåndsarbejde til min fritid, nemlig redaktionen af dette månedsblad, som jeg nu i 58 år har fået lov til og glæde ved at udgive. Med det når vi fortsat længere ud end ved vore møder og stævner. Det var også en stor opmuntring at møde mange af Ordets tjenere fra indland og udland. De betydeligste var Fjord Christensen og Chr. Ramiid. Ingen af forkynderne fra udlandet overgik dem. De udlændinge, der gjorde det dybeste indtryk på mig, var Bakht Singh fra Indien, dr. Angus Kinneer og dr. Martyn Lloyd Jones fra London. Der har imidlertid været så mange, at jeg kan have glemt nogle.

I 1990 oplevede jeg at blive kasseret af nære medarbejdere og lukket ude fra det arbejde, de ikke havde skabt, men Gud havde skabt ved mig. Jeg erkender min skyld. Jeg optræder ikke i angiverens og anklagerens rolle. Jeg beder dagligt for dem alle – og det med glæde. Men »svigte ideen«, som Kierkegaard siger, det kunne jeg ikke.

Der er nu gået 15 år siden denne rystelse. Jeg har måttet sande, at også den har tjent mig til bedste. Jeg har intet at klage over. Jeg begynder på ny at fatte, at Guds tanker og veje fortsat er usædvanlige, mere ubegribelige for sund fornuft og almindelig kristelig tankegang.

Den ydre årsag til, at man viste mig ud, var, at jeg ikke kunne gå med til at åbne for tidsånden således, som Operation Mobilisering gjorde, da man der tog rock, drama og lignende metoder med ind som

en væsentlig del af »vidnesbyrdet«, som deres brochure under titelen »Love Europe« (Elsk Europa!) »forkyndte«. Men mange venner havde til min sorg større forståelse for O.M. end for K.F.

I de femten forgangne år har jeg håbet på, at en genforening på den grund, Gud kaldte Kristent Fælleskab til at virke på, blev mulig. Det viser sig nu, at det var en ønskedrøm.

Nu har disse venner købt en stenkirke, som de indviede bl. a. med jazz og rock og alt det, som ulykkeligvis er det sædvanlige i vor tid. Jeg har bedt dem om at finde et andet navn end Kristent Fælles-

skab, men det finder de mærkeligt nok ingen grund til.

Hvad nu?

Gud har reduceret os betydeligt og ført os til et mærkbart nulpunkt. Han har ydmyget os – måske for at bevare os fra at fare vild.

Jeg ved ikke, om Gud i sin nådes rigdom atter vil skabe noget nyt og usædvanligt. Bemærk, at ordet »skabe« ikke er det samme som ordet »danne« eller »forme«! At skabe er altid ud af intet. At danne eller forme er at have et materiale at arbejde med.

Jeg selv bliver, hvis Gud lader mig leve nogle måneder, 90 år. Mit kald er nu at glemme, hvad der ligger bagved (undtagen alle Herrens velgerninger) og række efter det, der ligger foran, og jage frem mod målet, den sejrs pris, som Gud fra det høje kaldte os til i Kristus Jesus (Fil. 3,13-14).

Jeg har så meget at takke for, at det kan fylde resten af mit liv. Dagligt takker jeg Ham for de venner, hvis prøvede tro-skab var med til at holde mig oppe i prøvelsens tid.